

Yleistetyt lineaariset mallit

2. harjoitukset, 5. vko 2002

2.1. Olkoon X_1, X_2, X_3 on otos tasajakaumasta $U(0, \theta)$. Tarkastellaan järjestystunnuslukuja $T_1 = \min(X_1, X_2, X_3)$, $T_2 = \text{med}(X_1, X_2, X_3)$ ja $T_3 = \max(X_1, X_2, X_3)$. Satunnaismuuttujien T_1, T_2, T_3 yhteisjakauman tiheysfunktio on

$$g(t_1, t_2, t_3) = \frac{6}{\theta^3}, \quad 0 < t_1 < t_2 < t_3 < \theta.$$

(a) Johda g :n avulla T_2 :n ja T_3 :n yhteisjakauma ja T_3 :n reunajakauma sekä ehdollinen tiheysfunktio $g(t_2|t_3)$.

(b) Laske $E(2T_2|t_3)$.

(c) Määritä estimaattori $m(T_3) = E(2T_2|T_3)$.

2.2. (Jatkoa tehtävään 1)

(a) Osoita laskemalla, että $m(T_3) = E(2T_2|T_3)$ on harhaton.

(b) Laske $\text{var}[m(T_3)]$.

(c) Perustelee tulokset Raon ja Blackwellin lauseen avulla.

2.3. (Jatkoa tehtävään 1.)

(a) Osoita, että (T_1, T_3) on θ :n tyhjentävä otosfunktio. Onko se minimaalisesti tyhjentävä?

(b) Osoita, että $E(2T_2|T_1, T_3) = T_1 + T_3$ on θ :n harhaton estimaattori.

2.4. $X_1, X_2, \dots, X_n$ on otos tasajakaumasta $U(0, \theta)$. Tarkastellaan järjestystunnuslukuja $T_1 = \min(X_1, X_2, \dots, X_n)$, $T_2 = \text{med}(X_1, X_2, \dots, X_n)$ ja $T_3 = \max(X_1, X_2, \dots, X_n)$. Nyt $2T_2$ on θ :n harhaton estimaattori. Osoita, että $E(2T_2|T_3)$ on θ :n harhaton estimaattori ja sen varianssi on korkeintaan yhtä suuri kuin estimaattorin $2T_2$ varianssi.

2.5. Olkoon $X_1, X_2, \dots, X_n$ on otos Poissonin jakaumasta $\text{Po}(\lambda)$. Estimaattori $T_1 = X_1$ on λ :n harhaton estimaattori. Osoita, että $T = E(X_1 | \sum_{i=1}^n X_i)$ on harhaton. Mitä on T :n varianssi?

2.6. X on havainto binomijakaumasta $\text{Bi}(3, \theta)$.

(a) Osoita, että X on θ :n täydellinen tyhjentävä otosfunktio ja

(b) $X/3$ on θ :n harhaton minimivarianssinen estimaattori.

(c) Jos X on havainto binomijakaumasta $\text{Bi}(n, \theta)$, niin X/n on θ :n harhaton minimivarianssinen estimaattori.

2.7. Olkoon $X_1, X_2, \dots, X_n$ on otos Poissonin jakaumasta $\text{Po}(\lambda)$.

- (a) Osoita, että $T = \sum_{i=1}^n X_i$ on parametrin λ täydellinen tunnusluku.
- (b) Osoita, että T/n on MVUE (minimivarianssinen harhaton estimaattori).

2.8. Olkoon satunnaismuuttujien X_1, X_2 yhteisjakauma

$$f(x_1, x_2; \theta_1, \theta_2) = \theta_1^{x_1} \theta_2^{x_2} (1 - \theta_1 - \theta_2)^{1 - x_1 - x_2},$$

missä $0 < \theta_1 < 1$, $0 < \theta_2 < 1$, $x_1, x_2 \in \{0, 1\}$ ja $0 \leq x_1 + x_2 \leq 1$. Onko (X_1, X_2) täydellinen?